

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobcov: **1/ A. H.** narodenej X., bytom v T., ul. Ľ. a **2/ B. H.**, narodeného X., bytom v T. obaja zastúpení Mgr. M. K., advokátom advokátskej kancelárie v H., H.ul. č. X, proti žalovanému: **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom v Bratislave**, pracovisko v Banskej Bystrici, Zvolenská cesta č. 27 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o sociálnej pomoci, na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. decembra 2006, č. k. 23S104/2006- 35, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. decembra 2006, č. k. 23S104/2006- 35, **potvrdzuje**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom 14. decembra 2006, č. k. 23S104/2006-35, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 23.februára 2006 č. X. v spojení s opravou rozhodnutia zo 14. novembra 2006, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcov 1/ a 2/ a potvrdené prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Rimavskej Sobote, stále pracovisko v Hnúšti z 11. septembra 2003 č. X. I. o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku sociálnej pomoci vo výške 48 334 Sk za čas od 1.

septembra 2001 do 30. júna 2002. Po preskúmaní postupu a rozhodnutia žalovaného krajský súd dospel k záveru, že žalovaný nepochybil, keď zistil, že podmienky pre poskytnutie požadovanej dávky v hmotnej núdzi v uvedenom období neboli splnené, lebo žalobcovia 1/ a 2/ nepreukázali, že ich rodina bola v hmotnej núdzi. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa žalovaný rovnako správne zistil, že žalobcovia nevedli pravdivo všetky skutočnosti, významné pre poskytnutie dávky sociálnej pomoci.

Proti rozsudku krajského súdu podali včas odvolanie žalobcovia 1/ a 2/ a žiadali, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil. Namietali, že žalovaný rozhodoval o dávke sociálnej pomoci bez dostatočného zistenia skutočného stavu veci a neriadil sa právnym názorom, vysloveným v predchádzajúcom zrušujúcom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2005 č.k. 1 Sž-o-KS 138/2004.

Žalovaný navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov nemožno vyhovieť.

Zo spisov vyplýva, že žalobcom 1/ a 2/ bola priznaná dávka sociálnej pomoci od 1. septembra 2001 do 11. septembra 2002 v celkovej výške 48 334 Sk na základe ich vyhlásení o ich majetkovej, finančnej a rodinnej situácii. V konaní o priznanie dávky sociálnej pomoci zamlčali, že v rozhodnom čase boli držiteľmi a prevádzkovateľmi motorového vozidla a 27. mája 2002 počas poberania dávky v hmotnej núdzi nadobudli kúpou od Mestského úradu v T. na základe zmluvy č. 6/598 o prevode vlastníctva bytu dvojizbový byt v T., Ul. L. za sumu 9 986 Sk. Žalobcovia 1/ a 2/ ako žiadatelia dávky v hmotnej núdzi boli povinní pravdivo a úplne uviesť všetky okolnosti, rozhodujúce pre rozhodnutie o dávke a aj v čase jej poberania boli povinní plniť si ohlasovaciu povinnosť o uvedených skutočnostiach.

Žalobcovia 1/ a 2/ mali dôkaznú povinnosť preukázať, že v čase poberania dávky sociálnej pomoci boli v hmotnej núdzi. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia 1/ a 2/ svoju povinnosť pravdivo uviesť uvedené okolnosti nespĺnili a ani v potrebnej miere neprejavili ochotu spolupracovať pri došetrení skutočného stavu veci, keď nepredložili potrebné písomné doklady, z ktorých bolo možné vyvodiť, že rodina bola v čase poberania dávky v hmotnej núdzi.

Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o povinnosti vrátiť preplatok na dávke sociálnej pomoci bolo potrebné skúmať, či v čase rozhodovania o nich splnili žalobca všetky podmienky pre ich priznanie a ďalšie trvanie nároku na ne, ktoré sú uvedené vyžadované v zákone .

Právne vzťahy pri posudzovaní hmotnej núdze občana a poskytovaní dávky v hmotnej núdzi (ďalej len "dávka"), ktorých cieľom je spolu s jeho príjmami zabezpečiť základné životné podmienky a pomôcť v hmotnej núdzi s príspevím aktívnej účasti občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, v období od 1. septembra 2001 do 11. septembra 2002 upravoval zákon č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej pomoci“).

Podľa § 10 ods. 1a 2 zákona o sociálnej pomoci sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, starostlivosť o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie svojich práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, sociálnu neprispôsobenosť alebo stratu zamestnania.

Za sociálnu núdzu sa na účely tohto zákona považuje aj stav, keď občan s ťažkým zdravotným postihnutím potrebuje zmierniť sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia alebo ich prekonať za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 104 ods. 1 a 2/ zákona o sociálnej pomoci občan, ktorému sa poskytuje dávka sociálnej pomoci, peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie je povinný vrátiť dávku sociálnej pomoci, peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie

a) nespĺnil niektorú uloženú povinnosť a prijímal dávku sociálnej pomoci, peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplácajú neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrili,

b) vedome spôsobil, že sa dávka sociálnej pomoci vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Povinnosť uvedená v odseku 1 platí najmä vtedy, ak občan nespĺnil ohlasovaciu povinnosť, dávku sociálnej pomoci, peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie vylákal alebo zamlčal niektorú rozhodujúcu skutočnosť.

Hmotná núdza občana sa posudzuje ku dňu podania žiadosti a je základnou podmienkou pre posúdenie práva na poskytnutie dávky sociálnej pomoci počas celého obdobia jej trvania .

Dostatočným spôsobom bolo preukázané že žalobcovia 1/ a 2/ zamlčali skutočnosti, ktoré boli významné pre posúdenie nároku na dávku sociálnej pomoci a ani v priebehu poberania tejto dávky žalovanému neoznámili, že ich majetkové pomery sa zmenili.

Žalobca 2/ nepredložil výpis zo svojho účtu z roku 2002 a žalobcovia 1/ a 2/ nepredložili dôkazy, ktoré by presvedčivo doložili pravdivosť ich tvrdení, že boli v hmotnej núdzi. Z administratívneho spisu vyplýva, že v rozhodnom období bol žalobca držiteľom osobného motorového vozidla a spoločne s manželkou hradili náklady jeho prevádzky. Ani skutočnosť, že k zlepšeniu majetkovej situácie prípadne prispela matka žalobkyne 1/ nemohla mať za následok, že na jej takéto prípadné prispenie nemal žalovaný prihliadať. Nemožno preto vytýkať súdu prvého stupňa,

keď pri posudzovaní hmotnej núdze žalobcov 1/ a 2/ nezohľadnil tvrdenie matky žalobkyne 1/, že osobné auto patrilo jej a že žalobcovia 1/ a 2 ho používali v jej záujme. Táto skutočnosť nebola pre posúdenie hmotnej núdze žalobcov 1/ a 2/ právne významná, tým skôr, že žalobcovia 1/ a 2 / mali dostatok prostriedkov na jeho prevádzku a údržbu a tvrdenia matky žalobkyne neboli hodnoverné s prihliadnutím na výšku jej preukázaných (nielen tvrdených) príjmov. Tvrdenie svedkyne H., že mala úspory vo výške 200.000,- Sk, ktoré použila na kúpu bytu, na kúpu osobného motorového vozidla a údržbu bytu nebolo hodnoverným spôsobom preukázané. Aj keď ich existenciu žalovaný nespochybnil, práve tvrdenia tejto svedkyne o jej celkovej majetkovej situácii nedovoľujú spochybniť závery súdu prvého stupňa o skutočnosti, že auto, ktorého držiteľom bol žalobca 2/ patrilo jej a že financovala jeho nadobudnutie a údržbu. Zodpovedá zásadám logického myslenia aj obsahu vykonaného dokazovania záver žalovaného (aj právny názor súdu prvého stupňa), že v prípade pravdivosti jej vyjadrení by sa svedkyňa H. nemohla starať o svoj majetok bez finančného príspevia iných osôb a bez ohrozenia jej základných životných potrieb. Ak by súd uveril tvrdeniu, že zaplatila za žalobcov 1/ a 2/ prvú leasingovú splátku 93 720 Sk, že zaplatila za prerábanie kúrenia minimálne 50 000- Sk a okrem toho kúpnu cenu za byt vo výške 15 300 Sk, s prihliadnutím na výšku jej priemerného mesačného príjmu 6 517 Sk, je bez preukázania ďalších zdrojov jej príjmov vylúčené, aby poskytovala ešte ďalšie finančné prostriedky žalobcom na zaplataenie mesačných leasingových splátok za auto 6 728 Sk, ako aj ďalšie náklady na prevádzku a údržbu osobného motorového vozidla. V konaní takéto dôkazy žalobcovia 1/ a 2/ nepredložili, ani ich vykonanie nenavrhl.

Za týchto okolností nepostačuje pre preukázanie sociálnej núdze žalobcov 1/ a 2/ a pre preukázanie skutočnosti, že nezamĺčali žiadne okolnosti, významné pre vznik nároku na dávku sociálnej pomoci, jej výšku alebo trvanie nároku na ňu ani samotné tvrdenie, že osobné auto patrilo matke žalobkyne 1/, ak jeho držiteľom a prevádzkovateľom bol žalobca 2/.

Žalobcovia 1/ a 2/ teda nesplnili ani podmienky pre vznik nároku na dávku sociálnej pomoci a zamĺčaním a neohlášením rozhodných skutočností spôsobili, že sa im uvedená dávka vyplácala, hoci im nepatrila. Žalobcovia 1/ a 2 / preto

zodpovedajú za preplatok na uvedenej dávke sociálnej pomoci vo výške, uvedenej v preskúvanom rozhodnutí.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu a postupu a rozhodnutia krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd dostatočne podrobne a presne zistil skutkový stav a vysporiadal sa so všetkými právne významnými námietkami žalobcov 1/ a 2/.

Skutočnosti, ktorými v odvolaní spochybňovali vecnú správnosť rozhodnutia krajského súdu v odvolacom konaní neboli zistené, a to ani pokiaľ ide o námietku, že žalovaný nerešpektoval právny záver, vyslovený v zrušujúcom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2005, č.k. 1 SŽ-o-KS 138/04, lebo po doplnení dokazovania žalovaný odstránil nedostatky, vytýkané v jeho odôvodnení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný, a žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 25. septembra 2008

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
M. Kráľová